

UCHWAŁA NR 435/XLI/17
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
z dnia 27 listopada 2017 roku

w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2018

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (jednolity tekst: Dz. U. z 2016 r. poz. 486 z późn. zm.)¹ i art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (jednolity tekst: Dz. U. z 2017 r. poz. 1817, z późn. zm.)².

Sejmik Województwa Pomorskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2018, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Pomorskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Sejmiku Województwa Pomorskiego

Jan Kleinszmidt

¹ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2016r. poz. 1948,2260; z 2017 r. poz. 730, 925, 1475

² zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2016r. poz. 1948; z 2017 r. 60, 573

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Projekt rocznego programu, zgodnie z uchwałą Nr 1232/LI/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 września 2010 r., został skonsultowany z organizacjami pozarządowymi. Proces konsultacji społecznych trwał 31 dni i obejmował konsultacje prowadzone w formie formularza elektronicznego oraz 3 spotkań konsultacyjnych. Zgodnie z art. 5a ust. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie do projektu programu załączono opinię właściwej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Program współpracy przygotowany został zgodnie z zapisami art. 5a ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym Programu na rok 2018 jest rozwój systemu wsparcia tworzonego przez i dla organizacji pozarządowych w celu skutecznej realizacji zadań publicznych.

Kwota środków budżetowych przeznaczona na realizację Programu w 2018 r. wynosi 6 692 000 zł i została oszacowana przez Departamenty Urzędu bezpośrednio zaangażowane w realizację Programu.

**Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego
z organizacjami pozarządowymi na rok 2018**

§ 1.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

1. Ilekroć w niniejszym Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2018, zwanym dalej „Programem”, jest mowa o:
  - 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j. t. Dz. U. 2016 r., poz. 239 z późniejszymi zmianami);
  - 2) organizacji pozarządowej – należy przez to rozumieć podmioty o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy;
  - 3) PROP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Organizacji Pozarządowych - zespół inicjatywno-konsultacyjno-opiniotwórczy, reprezentujący organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego;
  - 4) PRDPP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego, radę o której mowa w art. 41a ust. 1 ustawy, powołaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego;
  - 5) PSCOP - należy przez to rozumieć Pomorską Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych;
  - 6) dotacji – należy przez to rozumieć dotację, o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawy;
  - 7) Komisji – należy przez to rozumieć Komisję Konkursową, o której mowa w art. 15 ust. 2a ustawy;
  - 8) charakterze ponadlokalnym zadania – należy przez to rozumieć zadanie o zasięgu lub znaczeniu regionalnym;
  - 9) EFS – należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Społeczny;
  - 10) Samorządzie – należy przez to rozumieć Samorząd Województwa Pomorskiego;
  - 11) Sejmiku – należy przez to rozumieć Sejmik Województwa Pomorskiego;
  - 12) Zarządzie – należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Pomorskiego;
  - 13) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
  - 14) Pełnomocniku – należy przez to rozumieć Pełnomocnika powoływanego przez Marszałka Województwa Pomorskiego w celu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
  - 15) RPO WP – należy przez to rozumieć Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
  - 16) Strategii – należy przez to rozumieć Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020;
  - 17) RPS AP – należy przez to rozumieć Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej Aktywni Pomorzanie;
  - 18) Zespole Międzysektorowym – należy przez to rozumieć zespół inicjatywno-doradczy, w skład którego wchodzi: Pełnomocnik, co najmniej jeden przedstawiciel ROPS wskazany przez Pełnomocnika oraz przedstawiciele PRDPP i PROP;
  - 19) LGD – należy przez to rozumieć Lokalne Grupy Działania;
  - 20) LGR – należy przez to rozumieć Lokalne Grupy Rybackie;
2. Program będzie realizowany od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

§ 2.

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Celem głównym współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi na rok 2018 jest rozwój systemu wsparcia tworzonego przez i dla organizacji pozarządowych w celu skutecznej realizacji zadań publicznych.
2. Cele szczegółowe współpracy, o której mowa w ust. 1, to:
  - 1) zwiększenie poziomu wiedzy na temat roli i znaczenia dialogu obywatelskiego, procesu konsultacji społecznych oraz możliwości wymiany tej wiedzy wśród przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnych;
  - 2) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na działania obywatelskie z różnych źródeł, w tym z funduszy europejskich w nowym okresie programowania 2014-2020;
  - 3) kontynuowanie inicjatyw podejmowanych w partnerstwach międzysektorowych, w szczególności w działaniach długofalowych;
  - 4) wzrost poziomu profesjonalizmu działania pomorskich organizacji pozarządowych dla skutecznej realizacji zadań publicznych.

§ 3.

ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi odbywa się zgodnie z zasadami:

- 1) pomocniczości – zgodnie z którą problemy winny być rozwiązywane na najniższym szczeblu organizacyjnym, o ile dysponuje on najlepszymi narzędziami do ich rozwiązania, z uwzględnieniem interwencjonizmu administracji w koniecznym wymiarze. Zakłada się, że tylko wówczas osoby, których dana kwestia dotyczy, mają na nią największy wpływ. Zasada ta jest jednocześnie gwarancją szerokiej partycypacji społeczności lokalnej w procesie decydowania i współzarządzania;
- 2) partnerstwa – co oznacza, że organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
- 3) efektywności – w myśl której Samorząd współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań społeczno-ekonomicznych, uwzględniając kryterium racjonalności i optymalizacji kosztów w wydawaniu środków publicznych;
- 4) jawności – u podstaw której leży obustronne zaufanie oraz dysponowanie prawdziwą i rzetelną wiedzą przez obie strony, która ma przyczynić się do tworzenia wysokiej wartości relacji. Według niej należy kształtować przejrzyste zasady współpracy, oparte na jednolitych dla wszystkich podmiotów równych, jawnych kryteriach i warunkach wyboru realizatorów zadań publicznych;
- 5) suwerenności stron – zgodnie z którą Samorząd respektuje odrębność i niezależność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznając ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracuje z organizacjami pozarządowymi;
- 6) uczciwej konkurencji – w świetle której wszystkie podmioty mają takie same szanse w dostępie do realizacji zadań publicznych, udostępniają sobie wzajemnie pełną i prawdziwą informację na temat obszarów działania, które są istotne z punktu widzenia wspólnej realizacji zadań publicznych na rzecz Województwa Pomorskiego i jego mieszkańców.

§ 4.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY WSPÓLPRACY

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi w roku 2018 obejmować będzie zadania szczegółowo określone w § 5 Programu o charakterze ponadlokalnym w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej;
- 4) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 6) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 7) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 8) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 9) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 10) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 11) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 12) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 13) turystyki i krajoznawstwa;
- 14) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 15) promocji i organizacji wolontariatu;
- 16) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 17) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 18) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w pkt. 1-17.

§ 5.

PRIORYTETOWE ZADANIA PUBLICZNE

Priorytetowymi zadaniami w zakresie współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku są:

1. **pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób**

- 1) łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych, poprzez wsparcie działalności banków żywności i łaźni publicznych;
- 2) wspieranie przedsięwzięć pomocowych uwzględniających stan zdrowotny i warunki socjalne osób starszych w tym kombatantów, tak aby umożliwić ich aktywną integrację.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 3) wdrażanie projektów w ramach Działania 6.1. „Aktywna integracja” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

2. wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

- 1) prowadzenie ośrodka adopcyjnego. Zadanie jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa zgodnie z art. 184 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz. U. z 2015r. poz.332 z późn. Zm.).

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 2) wdrażanie Działania 6.2. „Usługi społeczne” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

3. ochrona i promocja zdrowia w tym działalności leczniczej

- 1) realizacja programów dotycząca ważnych zjawisk zdrowotnych z wykorzystaniem technologii medycznych i niemedycznych m.in. poprzez realizację zadań Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS, poprzez realizację zadań z zakresu chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu tj. m.in. chorób układu sercowo-naczyniowego, chorób układu kostno-stawowego, chorób nowotworowych, chorób i zaburzeń psychicznych oraz innych zdiagnozowanych i istotnych zagrożeń epidemiologicznych;
- 2) inicjatywy na rzecz ochrony zdrowia ludzi starszych i przewlekle chorych – budowanie systemu opieki geriatrycznej oraz opieki długoterminowej w tym między innymi propagowanie zasad służących promowaniu zachowań prozdrowotnych i utrzymaniu zdrowia ludzi starszych, wsparcie psychologiczne dla osób starszych, przewlekle chorych i ich rodzin;
- 3) działania wspierające osoby z chorobami rzadkimi i ich rodziny poprzez prowadzenie szkoleń informacyjno – edukacyjnych skierowanych do sektora opieki społecznej i sektora edukacji; zwiększenie liczby ośrodków wczesnej interwencji dla rehabilitacji dzieci z wadami rozwojowymi oraz rozwój wolontariatu w środowisku domowym;
- 4) inicjatywy na rzecz zapewnienia opieki osobom z zaburzeniami psychicznymi – dążenie do rozwoju opieki środowiskowej i tworzenia Centrów Zdrowia Psychicznego;
- 5) prowadzenie działań na temat odpowiedzialności społeczeństwa za stan własnego zdrowia i zwiększanie kompetencji zdrowotnych m.in. poprzez kampanie społeczno – edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia i obniżenia czynników ryzyka;
- 6) aktywizacja samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa m.in. poprzez tworzenie warunków współpracy międzysektorowej oraz rozwój Pomorskiego Forum Samorządowego ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia;
- 7) włączenie organizacji pozarządowych do motywowania pracodawców do udziału w akcjach prozdrowotnych, oraz akcje profilaktyczne wpływające na utrzymanie dobrego stanu zdrowia pracownika;
- 8) wzmocnienie i promocja skuteczności Regionalnego Systemu Monitorowania i Ewaluacji Programów Zdrowotnych RSMiEPZ jako platformy promocyjno-informacyjno-edukacyjnej poprzez udział organizacji w konsultacjach

merytorycznych oraz współdziałaniu w zakresie rozpowszechniania wiedzy przy pomocy portalu;

- 9) prowadzenie działań koordynujących i monitorujących dla projektów opracowanych i realizowanych w ramach Pomorskiego Partnerstwa na rzecz Zintegrowanej Opieki Zdrowotnej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Zdrowia

- 10) wyróżnienie inicjatyw i działań promujących aktywność fizyczną realizowanych poprzez podmioty z terenu województwa;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 11) wdrażanie Działania 5.4. „Zdrowie na rynku pracy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

4. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

- 1) wspieranie działalności Punktu Informacji Osób Niepełnosprawnych;
- 2) budowanie wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą;
- 3) współpraca na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych z organami administracji rządowej, jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami;

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 4) organizacja szkolenia, współzawodnictwa i rehabilitacji w sporcie osób niepełnosprawnych.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

5. promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy

- 1) promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez organizację Pomorskiego Dnia Przedsiębiorczości m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 2) współpraca z organizacjami pozarządowymi, które mają swoje przedstawicielstwo w Pomorskiej Wojewódzkiej Radzie Rynku Pracy, w ramach realizacji zadań Rady w obszarze regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich

odpowiedzialny za realizację – Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

- 3) wdrażanie Działania 5.3. „Opieka nad dziećmi do lat 3”; oraz Działania 5.7. „Nowe mikroprzedsiębiorstwa” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, w ramach którego projekty partnerskie objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

6. działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

- 1) wspieranie aktywności obywatelskiej seniorów m.in. poprzez wzmocnienie i wspieranie działalności Rad Seniorów;

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

7. działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości

- 1) wzmocnianie systemu wsparcia przedsiębiorczości społecznej poprzez koordynację i monitoring rozwoju ekonomii społecznej w województwie pomorskim;

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 2) działania na rzecz aktywizacji i włączania partnerów, i przedstawicieli samorządu gospodarczego Pomorza do przedsięwzięć związanych z realizacją celów wskazanych w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie rozwoju gospodarczego;
- 3) inicjowanie, wspieranie i promowanie międzysektorowych partnerstw oraz współpracy administracji, organizacji pozarządowych, biznesu i nauki, mających na celu pozyskiwanie talentów do regionu (w szczególności w kontekście działań na rzecz realizacji przedsięwzięcia strategicznego „Study in Pomorskie”, którego celem jest umiędzynarodowienie pomorskich ośrodków akademickich, poprawa ich konkurencyjności oraz wzmocnienie konkurencyjności regionu);
- 4) działania na rzecz budowania współpracy administracji, organizacji pozarządowych, biznesu i nauki (w szczególności w kontekście realizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania oraz umacniania potencjału Partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza);
- 5) inicjowanie, wspieranie i promowanie międzysektorowych partnerstw i działań, mających na celu rozwój innowacyjności i wdrażanie nowych rozwiązań w praktyce gospodarczej (w szczególności z zakresu Partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji);
- 6) budowanie pozytywnych relacji i współpracy z przedstawicielami samorządu gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu, poprzez zapraszanie ww. podmiotów do udziału w konferencjach, spotkaniach tematycznych i innych ważnych wydarzeniach o tematyce gospodarczej, organizowanych przez Departament Rozwoju Gospodarczego;
- 7) działania na rzecz budowy partnerstwa z regionalnymi i ogólnokrajowymi organizacjami samorządu gospodarczego, instytucjami otoczenia biznesu i organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami naukowymi na rzecz rozwoju Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk;
- 8) przygotowanie oferty *pożyczki na relokację* – nowego instrumentu finansowania zwrotnego w ramach oferty Pomorskiego Funduszu Rozwoju;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Gospodarczego

- 9) promocja i wspieranie działań mających na celu różnicowanie źródeł dochodu mieszkańców wsi i obszarów wiejskich w oparciu o lokalne zasoby (rozwój agroturystyki i przetwórstwa rolnego, rozwój Sieci Dziedzictwo Kulinarne Pomorskie, wspieranie integracji środowisk producentów żywności wysokiej jakości);

odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa

- 10) promocja dobrych rozwiązań przestrzennych na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym m.in. poprzez organizację *Konkursu Na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Pomorskiego*
- 11) współpraca w ramach sporządzanych analiz i studiów związanych z problemami zagospodarowania przestrzennego;
- 12) implementacja polityki przestrzennej województwa pomorskiego i prowadzenie Dialogu Terytorialnego;

13) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

14) wdrażanie Działania 5.7. „Nowe mikroprzedsiębiorstwa” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, w ramach którego projekty partnerskie objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

8. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

1) udział w podejmowaniu działań informacyjnych na terenie województwa pomorskiego w zakresie możliwości wykorzystania środków EFS przeznaczonych dla naszego regionu;

2) organizowanie i współorganizowanie spotkań, seminariów i konferencji, mających na celu podniesienie i upowszechnienie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z EFS;

3) promowanie idei wielosektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem roli organizacji pozarządowych;

4) propagowanie idei realizacji projektów partnerskich przez organizacje pozarządowe ubiegające się o wsparcie ze środków EFS;

5) prowadzenie konsultacji w zakresie przygotowania wniosków aplikacyjnych projektów współfinansowanych ze środków EFS

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

6) udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej z partnerami regionalnymi województwa pomorskiego w zakresie statutowej działalności organizacji pozarządowych;

7) wspieranie międzynarodowej aktywności organizacji młodzieżowych, pomorskiej sieci Eurodesk oraz Młodzieżowej Rady Województwa Pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację – Biuro Współpracy Zagranicznej

8) wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich poprzez organizowanie, promowanie i wspieranie spotkań informacyjnych, seminariów, konferencji, konkursów, publikacji, imprez targowo-wystawienniczych;

9) wspieranie tworzenia i promocji lokalnych, regionalnych, tradycyjnych produktów;

odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa

10) monitoring realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*, w tym współpraca w ramach aktualizacji bazy wskaźników, konsultacji wyników badań;

11) współpraca w ramach *Pomorskiego Forum Terytorialnego* (PFT), które będzie ciałem o charakterze opiniotwórczo-konsultacyjnym Zarządu Województwa Pomorskiego w kwestiach dotyczących realizacji SRWP 2020;

12) monitoring wdrażania *Regionalnych Programów Strategicznych*, w tym współpraca w ramach budowy bazy wskaźników, monitorowania efektów wdrażania przedsięwzięć strategicznych;

13) współpraca w zakresie przygotowania stanowisk negocjacyjnych SWP do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

- 14) Wspieranie działalności Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Lokalnych Grup Rybackich (LGR) funkcjonujących w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” w zakresie m.in. szkoleniowo-doradczym, wydawania publikacji i wspierania funkcjonowania LGD i LGR.
- 15) Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez realizację zadań w ramach Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 tj.:
  - a) realizację działań informacyjno – promocyjną dotyczącą PROW 2014-2020 (organizacja szkoleń/warsztatów/seminariów, wydawanie publikacji, organizacja kampanii promocyjnych);
  - b) realizację projektów własnych Jednostki Regionalnej KSOW i Partnerów KSOW w ramach Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 w zakresie dot. m.in. wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, zwiększenia udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i wsparciu finansowym, aktywizacji mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich (organizacja/udział w targach/wystawach/jarmarkach, organizacja/udział konkursów, wizyt studyjnych, imprez plenerowych, organizacja szkoleń/warsztatów/seminariów).

odpowiedzialny za realizację – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich

- 16) propagowanie działań w zakresie sportu dla wszystkich jako elementu tworzenia wspólnot i społeczności lokalnych.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 17) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Komitecie Monitorującym w ramach RPO WP,
- 18) prowadzenie przez organizacje pozarządowe punktów informacyjnych Funduszy Europejskich,
- 19) bezpłatne doradztwo i wsparcie merytoryczne oraz organizowanie szkoleń i warsztatów adresowanych do organizacji pozarządowych.

odpowiedzialny za realizację – Departament Programów Regionalnych

- 20) podnoszenie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego na rzecz integracji imigrantów.

**odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (wiodący),
Departament Rozwoju Gospodarczego, Departament Edukacji i Sportu (wspierający)**

9. nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie

- 1) wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych, w szczególności kompetencji społecznych i obywatelskich, w tym otwartość na inne narodowości oraz kultury, między innymi poprzez działania na rzecz wypracowywania modelu pomorskiej edukacji obywatelskiej, a także aktywizacji rad młodzieżowych i samorządów uczniowskich;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 2) wdrażanie Działania 3.1. „Edukacja Przedszkolna” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

10. kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

- 1) Wspieranie zadań z zakresu kultury obejmujących:

- a) przedsięwzięcia o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym służące podtrzymywaniu i rozpowszechnianiu tradycji regionu Pomorza, w tym także przedsięwzięcia charakterze jubileuszowym,
- b) przedsięwzięcia artystyczne o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, realizowane zgodnie z polityką kulturalną województwa pomorskiego i mające istotne znaczenia dla promocji kultury regionu w kraju i za granicą,
- c) promowanie dzieł twórców kultury województwa pomorskiego,
- d) dokumentowanie, badanie i upowszechnianie niematerialnego dziedzictwa kulturowego Pomorza,
- e) ochrona i rozwój kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego, w tym ochrona unikalnych, znikających zawodów i umiejętności artystycznych,
- f) propagowanie kultury mniejszości narodowych i etnicznych,
- g) zachowanie, rozwój i promocja języka regionalnego,
- h) wzbogacenie oferty w zakresie edukacji artystycznej i kulturalnej,
- i) inicjatywy mające na celu doskonalenie form zarządzania i pozyskiwania funduszy krajowych i zagranicznych dla realizacji projektów kulturalnych regionu,
- j) wspieranie systemu tworzenia monitoringu życia kulturalnego regionu,
- k) propagowanie działań na rzecz opieki nad zabytkami
- l) przedsięwzięcia będące wydarzeniami promującymi Rok Jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości, Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego oraz Rok Ireny Sendlerowej
- m) współpraca merytoryczna ze związkami i stowarzyszeniami twórczymi m. in. przy organizowaniu konkursów (np. stypendialnych czy Pomorskiej Nagrodzie Artystycznej).

**odpowiedzialny za realizację – Departament Kultury (wiodący),
Biuro Współpracy Zagranicznej (wspierający)**

- 2) realizacja działań służących budowaniu tożsamości regionalnej i lokalnej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

11. wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

- 1) wspieranie realizacji programów szkoleniowych i współzawodnictwa na szczeblu wojewódzkim w sporcie dzieci i młodzieży w tym dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz programów sportu powszechnego aktywizujących mieszkańców województwa pomorskiego;
- 2) wspieranie organizacji imprez sportowych, konkursów, plebiscytów, szkoleń i konferencji o zasięgu ponadlokalnym w tym międzynarodowym;

- 3) współfinansowanie i współpraca ze związkami sportowymi, klubami sportowymi oraz innymi organizacjami pozarządowymi w organizowaniu imprez sportowych, konkursów, konferencji z zakresu kultury fizycznej;
- 4) organizacja, prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie kultury fizycznej;
- 5) wspieranie inicjatyw powszechnej dostępności sportu;
- 6) zakup sprzętu sportowego.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu
(wiodący), Biuro Współpracy Zagranicznej (wspierający)**

12. ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego

- 1) promocja potencjału turystyki regionu, jako dziedziny rozwoju gospodarczego województwa pomorskiego, w celu aktywizacji branży turystycznej, podniesienia konkurencyjności i innowacyjności oraz poprawy jakości oferty turystycznej i jej komercjalizacji;
odpowiedzialny za realizację – Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Departament Turystyki (wspierający)
- 2) rybactwo:
  - a) współpraca z pozarządowymi organizacjami rybackim w zakresie propagowania racjonalnej gospodarki rybackiej;
  - b) wspieranie rozwoju hodowli, przetwórstwa oraz popularyzacji konsumpcji ryb- poprzez promowanie spotkań informacyjnych, seminariów, konferencji, konkursów, publikacji, imprez;
- 3) łowiectwo:
  - a) wspieranie zadań edukacyjnych i kulturalnych mających na celu popularyzację tradycji i kultury łowieckiej,
  - b) wspieranie inicjatyw mających na celu ochronę bioróżnorodności i gatunków zagrożonych wyginięciem;
- 4) ochrona przyrody:
  - a) wspieranie zadań z zakresu edukacji przyrodniczej promującej wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i turystyczne parków krajobrazowych,
  - b) wspieranie ochrony przyrody poprzez promowanie i wspomaganie seminariów, konkursów, publikacji, wystaw, festynów, turnusów ekologicznych, spotkań informacyjnych itp.;
- 5) zadania edukacyjne na rzecz kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa:
  - a) promowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych oraz ulegających biodegradacji,
  - b) propagowanie ograniczenia stosowania opakowań jednorazowych i wykonanych z tworzyw sztucznych,
  - c) promocja użytkowania produktów zawierających surowce pochodzące z odzysku,
  - d) propagowanie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska wśród mieszkańców województwa, m.in. emisji do powietrza, emisji hałasu i emisji do wód,
  - e) edukacja w zakresie przyczyn i skutków marnowania żywności;
- 8) wspieranie inicjatyw związanych z ochroną przed dewastacją i degradacją środowiska oraz utrzymaniem porządku na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- 9) wspieranie produkcji i sprzedaży żywności ekologicznej.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa,
Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych**

13. turystyka i krajoznawstwo

- 1) działania z zakresu popularyzacji turystyki aktywnej, w tym turystyki rowerowej i wodnej, poprzez m.in. organizację imprez i wydarzeń sportowo-turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym (rajdy piesze, rowerowe, regaty itp.), publikacji;
- 2) budowa turystycznej marki pomorskiego, poprzez wykorzystanie szlaków tematycznych do promocji wyróżników regionu (tożsamość kulturowa, dziedzictwo naturalne);
- 3) kształtowanie przestrzeni turystycznej poprzez wytyczanie, znakowanie, odnawianie (renowację) szlaków pieszych;
- 4) wspieranie rozwoju produktów turystycznych m.in. poprzez promowanie:
  - a) szlaków kulturowych, jako atrakcyjna całoroczna oferta turystyczna
  - b) znaczenia kulturowego i naturalnego dziedzictwa dla rozwoju turystyki i ochrony tych elementów,
- 5) tworzenie turystycznego wizerunku regionu, upowszechnianie wielokulturowości, udostępnianie dóbr kultury narodowej i etnicznej oraz wielokulturowa integracja społeczna poprzez projekty udostępniające (promujące) kulturę, krajobraz, ofertę turystyczną pomorskiego w celu przybliżenia cudzoziemcom przebywającym w naszym województwie.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Turystyki (wiodący),
Biuro Współpracy Zagranicznej (wspierający)**

14. działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami

- 1) wsparcie podmiotów z województwa pomorskiego w przygotowaniu projektów realizowanych w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa w ramach prowadzonego Regionalnego Punktu Kontaktowego;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

- 2) tworzenie jak najlepszego wizerunku regionu, poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych form promocji województwa pomorskiego, uwzględniając przy tym bieżące działania promocyjne innych podmiotów regionalnych, samorządowych, administracji rządowej i organizacji pozarządowych.

**odpowiedzialny za realizację – Biuro Współpracy Zagranicznej,
Departament Rozwoju Gospodarczego**

15. promocja i organizacja wolontariatu

- 1) promowanie idei wolontariatu i działań wolontarystycznych pomorskich organizacji pozarządowych na poziomie wojewódzkim i międzynarodowym ;

odpowiedzialny za realizację – Pełnomocnik

- 2) działania z zakresu upowszechniania wzorca aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności, kształtowania kompetencji społecznych oraz zwiększania uczestnictwa mieszkańców w wolontariacie;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 3) inwestycje w potencjał ludzki (szkolenia koordynatorów wolontariatu) w celu rozwoju idei wolontariatu w oddziałach szpitalnych - realizacja programu „Wolontariat szpitalny”

odpowiedzialny za realizację – Departament Zdrowia

16. pomoc Polonii i Polakom za granicą

- 1) współpraca z Polonią, która może stanowić pomost i istotny czynnik aktywizujący w kontaktach z poszczególnymi regionami;
- 2) wspieranie rozwoju tożsamości narodowej w środowiskach polonijnych.

odpowiedzialny za realizację – Biuro Współpracy Zagranicznej

17. przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym

- 2) realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych (w tym działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej, różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej, działań prowadzonych w świetlicach z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym) oraz działań terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień, w gminach nie posiadających wystarczających środków na te działania.
- 3) realizacja działań profilaktycznych adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi oraz działań edukacyjnych dla rodziców, opiekunów i wychowawców, zwiększających ich kompetencje w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, szkód wynikających z używania środków psychoaktywnych przez nie, w gminach nie posiadających wystarczających środków na te działania.
- 4) realizacja rekomendowanych programów w zakresie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań (znajdujących się w bazach danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji).
- 5) prowadzenie działań interwencyjnych oraz realizacja programów pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych i dla osób doświadczających przemocy w rodzinach alkoholowych.
- 6) inicjowanie przedsięwzięć wspomagających osoby uzależnione od środków psychoaktywnych w utrzymaniu abstynencji, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
- 7) edukacja kobiet ciężarnych i planujących ciążę, członków ich rodzin, pracowników służby zdrowia i różnych grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych itp.), na temat Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS) i Poalkoholowego Uszkodzenia Płodu (FASD) oraz udzielanie pomocy dzieciom z FASD/FASD.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 8) realizacja dodatkowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach przeciwdziałania patologiom społecznym.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

18. działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w § 4. pkt. 1-17

- 1) wspieranie Pomorskiego Systemu Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, w tym poprzez działania na rzecz wzmocnienia i poszerzenia oferty

- pomorskich funduszy lokalnych TJ: Fundusz Inicjowania Rozwoju, Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Pomorski Fundusz Młodzieżowy, Akumulator Społeczny;
- 2) prowadzenie systematycznych działań monitorujących i analitycznych w kontekście kondycji III sektora, współpracy międzysektorowej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie pomorskim;
  - 3) współorganizowanie kampanii promocyjnych organizacji pozarządowych, w tym kampanii 1%;
  - 4) współredagowanie zakładki „organizacje pozarządowe” na stronie internetowej www.rops.pomorskie.eu zawierającej informacje dotyczące współpracy pomorskich organizacji z Samorządem, ważnych wydarzeń z życia trzeciego sektora;
  - 5) opracowanie modelu funkcjonowania pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi na wszystkich szczeblach samorządu.
  - 6) powołanie zespołu ds. partycypacji społecznej
  - 7) analiza efektywności ekonomicznej i społecznej zlecenia usług/instytucji organizacjom pozarządowym w wybranym obszarze usług publicznych
  - 8) stymulowanie powstawania oraz wzmocnienia istniejących sieciowych struktur organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz sektora pozarządowego. Wspieranie prowadzenia powiatowych Centrów Wsparcia dla pomorskich organizacji pozarządowych m.in. w zakresie doradztwa, mentoringu, organizacji szkoleń i warsztatów oraz organizacji powiatowych spotkań sieciujących.
  - 9) promocja dobrych praktyk organizacji pozarządowych, w tym Nagroda Bursztynowego Mieczyka;

odpowiedzialny za realizację - Pełnomocnik, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Departament Promocji i Komunikacji Społecznej, Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego (wspomagające)

§ 6.

WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Program jest finansowany z budżetu Województwa, budżetu państwa, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).
2. Planowana wysokość środków przeznaczona na finansowanie Programu z budżetu Województwa określona zostanie w budżecie Województwa na rok 2018 i wynosić będzie 6 692 000,00zł.
3. Środki mogą w ciągu roku budżetowego zostać zwiększone lub zmniejszone w zależności od sytuacji finansowej Województwa.
4. Planuje się wzorem lat ubiegłych dofinansowanie około 1 000 000,00zł na otwarty konkurs ofert ze Śródków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od wysokości środków otrzymanych w roku 2018 r. z PFRON. Środki pochodzące z funduszu przeznaczone na realizację Programu zostaną określone w stosownej uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego.
5. Planowana wysokość środków w ramach realizacji umów wieloletnich na rok 2018 wynosi 400 000,00zł. Środki z budżetu państwa (dotacja celowa) są zabezpieczone w budżecie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej. Zgodnie z treścią art. 154 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 332) Marszałek Województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na co najmniej 5 lat.

6. Planowana wysokość środków przeznaczonych na niżej wymienione priorytetowe zadania publiczne zlecane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert (w tym ogłaszanych w trybie art. 16a ustawy) kształtuje się następująco:
- 1) **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej** – kwota, która była zaplanowana na 2017 rok – 377 500,00zł; kwota zaplanowana na 2018 rok – 677 500,00zł – co stanowi 35,87% planowanego budżetu całego Departamentu (w tym kwota 150 000,00zł na konkurs w formie regrantingu w punkcie f):
    - a) łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych, poprzez wsparcie działalności banków żywności i łaźni publicznych,
    - b) wspieranie przedsięwzięć pomocowych uwzględniających stan zdrowotny i warunki socjalne osób starszych w tym kombatantów, tak aby umożliwić ich aktywną integrację,
    - c) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
    - d) budowanie wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą,
    - e) podnoszenie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego na rzecz integracji imigrantów,
    - f) stymulowanie powstawania oraz wzmacniania sieciowych struktur organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz sektora pozarządowego. Wspieranie prowadzenia powiatowych Centrów Wsparcia dla pomorskich organizacji pozarządowych m.in. w zakresie doradztwa, mentoringu, organizacji szkoleń i warsztatów oraz organizacji powiatowych spotkań sieciujących.
  - 2) **Departament Zdrowia** – kwota, która była zaplanowana na 2017 rok – 65 000,00zł; kwota zaplanowana na 2018 rok – 25 000,00zł – co stanowi 0,11% planowanego budżetu całego Departamentu:
    - a) ochrona i promocja zdrowia;
  - 3) **Departament Edukacji i Sportu** – kwota, która była zaplanowana na 2017 rok - 4 207 000,00zł; kwota zaplanowana na 2018 rok – 4 507 000,00zł W obszarze edukacji zaplanowano kwotę 131 000,00zł co stanowi 0,23% planowanego budżetu całego Departamentu w zadaniach dotyczących edukacji. W obszarze sportu zaplanowano kwotę 4 376 000,00zł co stanowi 7,31% planowanego budżetu całego Departamentu w zadaniach dotyczących sportu:
    - a) nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie,
    - b) Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
    - c) promocja i organizacja wolontariatu,
  - 4) **Departament Kultury** – kwota, która była zaplanowana na 2017 rok – 1 000 000,00zł; kwota zaplanowana na 2018 rok - 1 000 000,00zł– co stanowi 1,31% planowanego budżetu całego Departamentu:
    - a) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
  - 3) **Departament Turystyki**– kwota, która była zaplanowana na 2017 rok 80 000,00zł; kwota zaplanowana na 2018 rok – 80 000,00zł – co stanowi 4% planowanego budżetu całego Departamentu:
    - a) działania z zakresu popularyzacji turystyki aktywnej, w tym turystyki rowerowej i wodnej, poprzez m.in. organizację imprez i wydarzeń sportowo – turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym (rajdy piesze, rowerowe, regaty itp.), publikacji;
    - b) budowa turystycznej marki pomorskiego, poprzez wykorzystanie szlaków tematycznych do promocji wyróżników regionu (tożsamość kulturowa, dziedzictwo naturalne);

- c) kształtowanie przestrzeni turystycznej poprzez wytyczanie, znakowanie, odnawianie (renowację) szlaków pieszych;
- d) wspieranie rozwoju produktów turystycznych m. In. Poprzez promowanie:
  - szlaków kulturowych, jako atrakcyjna całoroczna oferta turystyczna
  - znaczenia kulturowego i naturalnego dziedzictwa dla rozwoju turystyki i ochrony tych elementów.

§ 7.

FORMY WSPÓLPRACY

1. Współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy lub pozafinansowy.
2. Współpraca finansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach, w tym w:
  - 1) ustawie w formie:
    - a) powierzenia wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
    - b) wspierania wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
3. Współpraca pozafinansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących formach:
  - 1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań oraz promowanie działalności organizacji i współpracy z Samorządem poprzez publikowanie na stronach internetowych Samorządu oraz na portalu regionalnym ważnych informacji, dotyczących zarówno działań samorządu, jak i organizacji pozarządowych, w tym informacji o planowanych posiedzeniach Komisji Sejmiku, na których dyskutowane będą projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych a także wydarzeń wynikających z realizowanych zadań publicznych;
  - 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, dotyczących szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej;
  - 3) konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy z PRDPP;
  - 4) tworzenie wspólnych zespołów międzysektorowych o charakterze doradczym lub inicjatywnym;
  - 5) realizację wspólnych przedsięwzięć, w tym:
    - a) organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, warsztatów, sesji, debat, festiwali, spektakli, konkursów, wystaw, plenerów, przeglądów, zawodów, imprez,
    - b) współpraca przy świadczeniu usług na rzecz lokalnej społeczności,
    - c) otwarte spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu dotyczące bieżących problemów i potrzeb mieszkańców Województwa;
  - 6) obejmowanie patronatem Marszałka wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
  - 7) spotkania i konsultacje organizacji pozarządowych z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa za realizację zadań w poszczególnych sferach zadań publicznych;
  - 8) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy organizacji pozarządowych w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej, w szczególności z partnerami o podobnym działaniu w regionach partnerskich;

- 9) udostępnienie sal mieszczących się w siedzibie Urzędu, z przeznaczeniem na organizację przedsięwzięć związanych ze statutową działalnością organizacji pozarządowych zgodnie z obowiązującą uchwałą Zarządu;
  - 10) wspólne diagnozowanie problemów i potrzeb organizacji pozarządowych w województwie pomorskim.
4. Ponadto współpraca może odbywać się na podstawie umów partnerskich określonych w ustawie z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 poz. 217) oraz tzw. *regrantingu*, w ramach którego współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi będzie się odbywać na zasadach opisanych w ustawie oraz w Wieloletnim Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego na lata 2016-2020.

§ 8.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Partnerami uczestniczącymi w realizacji Programu są:
  - 1) Sejmik,
  - 2) Zarząd,
  - 3) departamenty Urzędu,
  - 4) jednostki organizacyjne podległe Samorządowi,
  - 5) PRDPP,
  - 6) PROP,
  - 7) PSCOP,
  - 8) Pełnomocnik,
  - 9) organizacje pozarządowe.
2. Za monitorowanie sposobu realizacji Programu odpowiada Pełnomocnik.
3. Metodami i narzędziami wykorzystywanymi w monitorowaniu będą:
  - 1) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez organizacje pozarządowe,
  - 2) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez departamenty Urzędu.

§ 9.

TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI KONKURSOWYCH DO OPINIOWANIA OFERT W OTWARTYCH KONKURSACH OFERT

1. Zarząd, uchwałą w sprawie określenia założeń budżetowych oraz organizacji prac nad projektem budżetu województwa pomorskiego na 2018 rok, wskazuje departamenty organizujące konkursy.
2. Za treść i formę ogłoszenia o konkursie oraz powołanie i prace Komisji, których zadaniem jest opiniowanie ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych w poszczególnych zakresach, odpowiedzialne są właściwe merytorycznie departamenty Urzędu.
3. Po uchwaleniu Programu przez Sejmik, Pełnomocnik zamieszcza na stronie internetowej Samorządu informację o możliwości wskazania przez organizacje pozarządowe kandydatów na członków poszczególnych Komisji.
4. Pełnomocnik przekazuje listę kandydatów na członków Komisji do departamentów odpowiedzialnych za powołanie i prace poszczególnych Komisji.
5. Zarząd w drodze uchwały:
  - 1) ogłasza otwarte konkursy ofert,
  - 2) powołuje Komisje, wskazując Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Komisji.

6. W skład Komisji wchodzi:
  - 1) 3 przedstawicieli Zarządu,
  - 2) 3 przedstawicieli organizacji pozarządowych, zgodnie z art. 15 ust. 2d ustawy,
7. Pracami Komisji kieruje Przewodniczący Komisji lub Wiceprzewodniczący (w przypadku nieobecności Przewodniczącego).
8. Obowiązki Przewodniczącego Komisji:
  - 1) wyznaczenie miejsc i terminów posiedzeń Komisji oraz powiadomienie członków Komisji o terminach posiedzeń,
  - 2) prowadzenie posiedzeń Komisji,
  - 3) informowanie członków Komisji o odpowiedzialności w przypadku naruszenia przepisów dotyczących prac Komisji.
9. Obowiązki członków Komisji:
  - 1) rzetelne i obiektywne wykonywanie powierzonych im czynności, kierując się wyłącznie przepisami prawa, wiedzą i doświadczeniem,
  - 2) czynny udział w pracach Komisji,
  - 3) niezwłoczne informowanie Przewodniczącego o okolicznościach uniemożliwiających wykonywanie obowiązków członka Komisji.
10. Prawa członków Komisji:
  - 1) uczestnictwo we wszystkich pracach Komisji,
  - 2) wgląd do dokumentów związanych z pracą Komisji.
11. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy zapewniają:
  - 1) obsługę techniczno-organizacyjną Komisji,
  - 2) organizowanie w porozumieniu z Przewodniczącym posiedzeń Komisji,
  - 3) prowadzenie korespondencji w zakresie zleconym przez Przewodniczącego,
  - 4) sporządzanie protokołów z posiedzeń Komisji, jak również innych dokumentów związanych z pracą Komisji.
12. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy ustalają kryteria formalne i merytoryczne oceny ofert konkursowych oraz opracowują „kartę oceny” jako narzędzie służące do oceny wniosków. Wnioskom o realizację zadania publicznego przyznawane są punkty w obrębie każdego z ustalonych kryteriów oceny, które są następnie sumowane. Jest to podstawa do ustalenia kolejności (hierarchizacji) dofinansowania realizacji zadań.
13. Celem działania Komisji jest:
  - 1) weryfikacja wyników oceny formalnej ofert dokonanej przez departament merytoryczny z której sporządzany jest protokół,
  - 2) ocena merytoryczna oferty spełniających kryteria formalne na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu konkursowym,
  - 3) przedstawienie propozycji wysokości podziału środków finansowych na poszczególne oferty.
14. Tryb pracy Komisji:
  - 1) Komisja może pracować w systemie elektronicznego naboru wniosków wskazanego w ogłoszeniu o konkursie jak również na posiedzeniach w siedzibie Urzędu;
  - 2) obrady odbywają się w obecności co najmniej połowy składu Komisji;
  - 3) Komisja podejmuje rozstrzygnięcia zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego, a w razie jego nieobecności - Wiceprzewodniczącego;
  - 4) z obrad Komisji sporządza się protokół, z którym zapoznają się wszyscy członkowie uczestniczący w pracach Komisji. Protokół podpisuje Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący w jego zastępstwie. Protokół przedstawia się Zarządowi łącznie z projektem uchwały, o którym mowa w ust. 15.

15. Decyzję w sprawie zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, podejmuje w formie uchwały Zarząd, w oparciu o opinię Komisji.

§ 10.

SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Za sposób oceny realizacji programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik, który w tym zakresie będzie współpracował z PRDPP i PROP.
2. Narzędziami wykorzystywanymi w ocenie programu będą:
  - 1) kwestionariusz ankiety skierowany do departamentów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i działań wymienionych w Programie;
  - 2) kwestionariusz ankiety skierowany do organizacji pozarządowych;
  - 3) analiza dokumentów składanych przez: organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, departamenty Urzędu zaangażowane w realizację zadań Programu;
  - 4) monitorowanie działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i Samorząd.
3. Ustala się między innymi następujące wskaźniki efektywności Programu:
  - 1) liczba osób, które są adresatami realizowanych zadań publicznych;
  - 2) liczba organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne w oparciu o dotacje przekazywane przez Samorząd na podstawie ustawy oraz przepisów ustaw, o których mowa w § 7 ust 2;
  - 3) wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu województwa na realizację tych zadań;
  - 4) liczba i różnorodność zadań publicznych realizowanych przy współpracy Samorządu Województwa i organizacji pozarządowych.
  - 5) liczba przedsięwzięć, którym udzielono patronatów Marszałka Województwa Pomorskiego.
4. Wnioski z realizacji Programu będą wykorzystane przy tworzeniu Programu na rok 2019 i w latach następnych.
5. W terminie do dnia 31 maja 2019 roku Zarząd przedłoży Sejmikowi sprawozdanie z realizacji Programu.

§ 11.

INFORMACJE O SPOSOBIE TWORZENIA PROGRAMU ORAZ O PRZEBIEGU KONSULTACJI

1. Za opracowanie Program odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Zespół Międzysektorowy do dnia 30 czerwca 2017 roku pracował nad projektem Programu. Projekt był tworzony również przy współpracy z departamentami Urzędu oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy w Gdańsku. Następnie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zgodnie z § 12 ust. 2 załącznika do Uchwały 307/XXVIII/16 Sejmiku z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2017 opracował projekt Programu z zachowaniem terminu do 30 lipca 2017 r.
2. Zgodnie z obowiązującą Uchwałą Sejmiku dotyczącą sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego w terminie od 14 sierpnia do 08 września 2017 r. przeprowadzono z organizacjami pozarządowymi konsultacje pisemne za pośrednictwem poczty emailowej oraz ustne w formie spotkań konsultacyjnych. Informacje o przeprowadzeniu konsultacji wraz z projektem Programu zamieszczone zostały na

stronie internetowej Samorządu, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu oraz na stronie *www.ngo.pl*. Ponadto Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku został przedłożony w formie pisemnej PRDPP, która pozytywnie zaopiniowała projekt.

3. Program został pozytywnie zaopiniowany przez PROP.
4. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wraz z Pełnomocnikiem przedłożyli Zarządowi projekt Programu wraz ze sprawozdaniem z konsultacji. Sprawozdanie z konsultacji zostało również zamieszczone na stronie internetowej Samorządu.
5. Zarząd przedstawił Sejmikowi sprawozdanie z konsultacji wraz z projektem uchwały będącej przedmiotem konsultacji, załączając jednocześnie własne stanowisko odnośnie uzyskanych opinii oraz pisemną opinię PRDPP.
6. Od stycznia 2018 roku powstanie biuro ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi z poszerzonym składem i nowymi zadaniami. Jeszcze w tym samym roku organizacja nowo powstałego biura zostanie poddana ewaluacji celem dokonania oceny wartości wdrożonej zmiany oraz oceny możliwości wyłączenia nowego biura ze struktur Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

§ 12.

OPRACOWANIE PROJEKTU PROGRAMU NA 2019 ROK

1. Projekt Programu na 2019 rok będzie opracowywany przez Zespół Międzysektorowy przy współpracy z departamentami Urzędu.
2. Ostatecznie Program Współpracy na rok 2019 opracowany zostanie przez Pełnomocnika najpóźniej do dnia 30 lipca 2018 roku, a następnie będzie podlegał konsultacjom z organizacjami pozarządowymi zgodnie z uchwałą Sejmiku, o której mowa w § 11 ust. 2, z PRDPP lub organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. Ponadto Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku zostanie przedłożony do zaopiniowania w formie pisemnej PRDPP.

